

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет економічних наук
Кафедра економіки та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

“ 31 ” VIII 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Бізнес у сфері послуг»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Розробник

Конєва Т.А.

Завідувач кафедри економіки та підприємництва

Кузьменко О.Б.

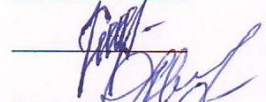
Гарант освітньої програми

Семенчук І.М.

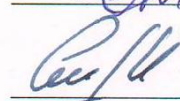
В.о. декана факультету економічних наук

Філімонова О.Б.

Директор Навчально-наукового інституту
післядипломної освіти

Норд Г.Л.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2020 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва	
Галузь знань	07 "Управління та адміністрування"	
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Бізнес у сфері послуг	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	4	
Навчальний рік	2020-2021 н.р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	8	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредитів / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	34	
	17	
	69	
Відсоток аудиторного навантаження	43	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	іспит	

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: формування у студентів системи знань щодо базових понять в технології організації фінансової діяльності підприємств реального сектора економіки, фінансових установ, органів влади та установ створених ними і громадських організацій, які виконують суспільно корисну діяльність.

Завданнями є вивчення: змісту та основних напрямів фінансової діяльності суб'єктів підприємництва; способів і методів забезпечення самофінансування підприємства та його фінансової рівноваги; методів формування та використання власного та позикового капіталу суб'єктів підприємництва реального сектора економіки; порядку нарахування і виплати дивідендів; методів оцінки вартості підприємства; порядку здійснення підприємством фінансово-інвестиційної діяльності; особливостей організації фінансової у сфері зовнішньоекономічних відносин та організації фінансових взаємовідносин підприємств з державою; оволодіння практичними навичками використання можливих форм фінансування підприємств, методами і прийомами фінансового контролінгу; впровадження у фінансову практику підприємств бюджетування.

Передумови вивчення дисципліни: Бухгалтерський облік, Статистика, Фінанси, Економіка підприємства, Аудит.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати: основні напрямки фінансової діяльності суб'єктів підприємництва, способів і методів забезпечення їх ліквідності; методи формування власного та позичкового капіталу суб'єктів підприємництва реального сектору економіки; фінансове планування та бюджетування підприємства;

має вміти: визначати ефективні напрями фінансової діяльності суб'єктів підприємництва; здійснювати оцінку вартості підприємства; визначати форми фінансування суб'єктів підприємництва; здійснювати аналіз грошових потоків суб'єктів підприємництва; здійснювати технічний аналіз фінансових інвестицій.

Програмні компетенції

загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. (ЗК 1)
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. (ЗК 6)

спеціальні (фахові) компетентності:

- Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування бізнесу у сфері послуг, підприємницьких, торговельних і біржових структур. (СК 2)
- Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності бізнесу у сфері послуг, підприємницьких, торговельних та біржових структур. (СК 7)
- Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності бізнесу у сфері послуг, підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків. (СК 10)
- Здатність до прийняття рішень щодо організації та веденні бізнесу у сфері послуг, підприємництва та торгівлі в умовах ризику та невизначеності. (СК 11)
- Здатність до аналізу, планування та управління грошовими потоками та фінансово-економічними результатами бізнесу у сфері послуг, підприємницьких, торговельних і біржових структур. (СК 12)

програмні результати навчання:

- Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях. (ПР 1)

- Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. (ПР 2)

- Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. (ПР 5)

- Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати. (ПР 7)

- Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. (ПР 12)

- Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних, біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів. (ПР 17)

- Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків. (ПР 20)

- Демонструвати здатність до прийняття рішень щодо організації та веденні бізнесу у сфері послуг, підприємництва та торгівлі в умовах ризику та невизначеності. (ПР 21)

- Застосовувати методи та інструменти аналізу, планування та управління грошовими потоками та фінансово-економічними результатами бізнесу у сфері послуг, підприємницьких, торговельних і біржових структур. (ПР 22)

2. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	2	1	5
2	Тема 2. Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу	2	1	5
3	Тема 3. Власний капітал суб'єктів підприємництва	2	1	5
4	Тема 4. Внутрішні джерела фінансування суб'єктів підприємництва	2	1	5
5	Тема 5. Дивідендна політика суб'єктів підприємництва	2	1	5
6	Тема 6. Використання позичкового капіталу суб'єктами підприємництва	2	1	5
7	Тема 7. Фінансове інвестування в діяльності суб'єктів підприємництва	4	2	6
8	Тема 8. Оцінка вартості бізнесу суб'єктів підприємництва	4	2	6
9	Тема 9. Зовнішньоекономічна фінансова діяльність суб'єктів підприємництва	2	1	5
10	Тема 10. Фінансове планування та бюджетування суб'єктів підприємництва	2	1	5
11	Тема 11. Фінансовий контролінг	2	2	5
12	Тема 12. Фінансове	4	1	6

	оздоровлення суб'єктів підприємництва			
13	Тема 13. Фінансові аспекти реорганізації суб'єктів підприємництва	4	2	6
	Всього за курсом	34	17	69

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва 1.1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів підприємництва 1.2. Законодавча база фінансової діяльності підприємств 1.3. Організація фінансової діяльності підприємств 1.4. Форми фінансування підприємств
2	Тема 2. Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу 2.1. Поняття та класифікація суб'єктів підприємництва. 2.2. Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу. 2.3. Особливості фінансової діяльності підприємницьких формувань. 2.4. Галузеві аспекти фінансової діяльності. 2.5. Фінансова діяльність банківських установ. 2.6. Фінансування спільної діяльності підприємств на основі договорів кооперації.
3	Тема 3. Власний капітал суб'єктів підприємництва 3.1. Капітал підприємства та його економічна сутність. 3.2. Власний капітал підприємства, його функції та складові. 3.3. Статутний капітал підприємства. 3.4. Резервний і додатковий капітал підприємства. 3.5. Звіт про власний капітал.
4	Тема 4. Внутрішні джерела фінансування суб'єктів підприємництва 4.1. Внутрішні джерела фінансування підприємства. 4.2. Самофінансування та його роль у формуванні фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. 4.3. Чистий грошовий потік. 4.4. Звіт про рух грошових коштів.
5	Тема 5. Дивідендна політика суб'єктів підприємництва 5.1. Зміст, значення та основні завдання дивідендної політики. 5.2. Фактори дивідендної політики. 5.3. Види дивідендної політики. 5.4. Порядок нарахування та форми виплати дивідендів.
6	Тема 6. Використання позичкового капіталу суб'єктами підприємництва

	<p>6.1. Позичковий капітал підприємства, його ознаки та складові елементи.</p> <p>6.2. Фінансові кредити, їх види.</p> <p>6.3. Комерційні кредити.</p> <p>6.4. Вплив часу на визначення вартості грошей.</p>
7	<p>Тема 7. Фінансове інвестування в діяльності суб'єктів підприємництва</p> <p>7.1. Сутність та види інвестицій підприємств.</p> <p>7.2. Цілі та об'єкти фінансового інвестування.</p>
8	<p>Тема 7. Фінансове інвестування в діяльності суб'єктів підприємництва</p> <p>7.3. Довгострокові та поточні фінансові інвестиції.</p> <p>7.4. Оцінка доцільності фінансових інвестицій.</p>
9	<p>Тема 8. Оцінка вартості бізнесу суб'єктів підприємництва</p> <p>8.1. Економічна сутність, види та форми вартості підприємства.</p> <p>8.2. Оцінювання вартості діючого підприємства: етапи, операції та методи.</p>
10	<p>Тема 8. Оцінка вартості бізнесу суб'єктів підприємництва</p> <p>8.3. Методи оцінювання вартості бізнесу суб'єктів підприємництва.</p> <p>8.4. Розвиток вартісно-орієнтованого фінансового менеджменту</p>
11	<p>Тема 9. Зовнішньоекономічна фінансова діяльність суб'єктів підприємництва</p> <p>9.1. Основні види зовнішньоекономічних операцій у зовнішньоекономічній діяльності</p> <p>9.2. Фінансові ризики в ЗЕД та способи їх уникнення</p> <p>9.3. Розрахунки у сфері зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>9.4. Державне регулювання зовнішньоекономічних операцій</p>
12	<p>Тема 10. Фінансове планування та бюджетування суб'єктів підприємництва</p> <p>10.1. Бюджетування як функція фінансового контролінгу.</p> <p>10.2. Принципи бюджетування.</p> <p>10.3. Способи бюджетування.</p> <p>10.4. Система бюджетів на підприємстві.</p> <p>10.5. Визначення потреби підприємства в капіталі.</p> <p>10.6. Правила фінансування підприємств.</p> <p>10.7. Планування прибутків і збитків.</p> <p>10.8. планування ліквідності.</p> <p>10.9. Планування показників балансу.</p> <p>10.10. Прогноз руху грошових коштів.</p> <p>10.11. Бюджетний контроль та аналіз відхилень.</p>
13	<p>Тема 11. Фінансовий контролінг</p> <p>11.1. Сутність, необхідність та основні завдання фінансового контролінгу.</p>

	<p>11.2. Види фінансового контролінгу</p> <p>11.3. Система раннього попередження та реагування (СРПР)</p> <p>11.4. Методи контролінгу</p>
14	<p>Тема 12. Фінансове оздоровлення суб'єктів підприємництва</p> <p>12.1. Кризовий стан, його ознаки, причини і методи діагностики</p> <p>12.2. Організаційно-економічна сутність процедури банкрутства підприємств</p>
15	<p>Тема 12. Фінансове оздоровлення суб'єктів підприємництва</p> <p>12.3. Мета, форми і способи проведення санації підприємства</p> <p>12.4. Реструктуризація і реорганізація в системі фінансового оздоровлення</p>
16	<p>Тема 13. Фінансові аспекти реорганізації суб'єктів підприємництва</p> <p>13.1. Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємств.</p> <p>13.2. Загальні передумови реорганізації суб'єктів господарювання.</p> <p>13.3. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємств.</p>
17	<p>Тема 13. Фінансові аспекти реорганізації суб'єктів підприємництва</p> <p>13.4. Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємств.</p> <p>13.5. Перетворення як особлива форма реорганізації підприємств.</p>

3.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва Тема 2. Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу</p> <p>Обговорення дискусійних питань: основний зміст і задачі фінансової діяльності суб'єктів підприємництва, чим регламентується фінансова діяльність підприємств, елементи фінансового механізму управління фінансами, напрями державного регулювання фінансової діяльності підприємств, критерії враховуються при виборі форм фінансування, критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу, відмінність формування статутного капіталу приватних підприємств, господарських товариств та державних підприємств акціонерного товариства і товариства з обмеженою відповідальністю.</p>
2	<p>Тема 3. Власний капітал суб'єктів підприємництва Тема 4. Внутрішні джерела фінансування суб'єктів підприємництва</p> <p>Обговорення дискусійних питань: у чому полягає економічна сутність капіталу, основні види капіталу підприємства, сутність і функції власного капіталу підприємства, основні складові елементи власного капіталу, економічна сутність статутного капіталу підприємства, на які цілі можуть використовуватись резервний і додатковий капітали підприємства, основні функції та цілі збільшення (зменшення) статутного капіталу, мета складання звіту про власний капітал</p> <p>Вирішення розрахункових задач</p>
3	<p>Тема 5. Дивідендна політика суб'єктів підприємництва Тема 6. Використання позичкового капіталу суб'єктами підприємництва</p> <p>Обговорення дискусійних питань: сутність дивідендної політики, особливості в порядку виплати дивідендів мають підприємства різних форм організації бізнесу, форми виплати дивідендів та їх особливості, методи нарахування дивідендів та аспекти, що на них впливають, ефективність дивідендної політики, в яких випадках залучають кредити в іноземній валюті, в яких випадках підприємству вигідно здійснити продаж дебіторської заборгованості, основні види забезпечення кредитів, поняття кредитоспроможності підприємства, механізм погашення облігацій.</p> <p>Вирішення розрахункових задач</p>
4	<p>Тема 7. Фінансове інвестування в діяльності суб'єктів підприємництва</p> <p>Обговорення дискусійних питань: фінансування спільних інвестицій на основі договорів кооперації, законодавче забезпечення спільної діяльності, розвиток субпідряду, франчайзингу та венчурного фінансування в Україні,</p>

	<p>управління та контроль за умовами спільної діяльності, відповідальність учасників спільної діяльності, переваги та недоліки лізингових угод, основи венчурного фінансування в Україні, відмінності між фінансовими і реальними інвестиціями, ризики пов'язані з інвестуванням, критерії оцінки доцільності фінансових інвестицій, вартість фінансових інвестицій у звітності</p> <p>Вирішення розрахункових задач</p>
5	<p>Тема 8. Оцінка вартості бізнесу суб'єктів підприємництва</p> <p>Обговорення дискусійних питань: особливості застосування дохідного підходу до оцінювання вартості підприємства, майновий підхід до оцінювання вартості підприємства, метод зіставлення мультиплікаторів, основні об'єкти методу порівняння продажу, метод відносної вартості підприємства, метод ліквідаційної вартості підприємства.</p> <p>Вирішення розрахункових задач</p>
6	<p>Тема 9. Зовнішньоекономічна фінансова діяльність суб'єктів підприємництва</p> <p>Тема 10. Фінансове планування та бюджетування суб'єктів підприємництва</p> <p>Обговорення дискусійних питань: сутність здійснюваної суб'єктом господарювання фінансової діяльності у сфері зовнішньоекономічних відносин, роль зовнішньоекономічного контракту в забезпеченні фінансових інтересів підприємства в експортно-імпортних операціях, ризики, пов'язані зі здійсненням зовнішньоекономічної діяльності та способи їх уникнення, відмінність експорту від реекспорту, принципи та способи бюджетування, система бюджетів на підприємстві, планування прибутків і збитків, планування показників балансу, прогноз руху грошових коштів, бюджетний контроль та аналіз відхилень.</p> <p>Вирішення розрахункових задач</p>
7	<p>Тема 11. Фінансовий контролінг</p> <p>Обговорення дискусійних питань: необхідність застосування контролінгу в управлінні підприємством, концепції контролінгу, функції та завдання контролінгу, сутність системи раннього попередження і реагування, основні методи контролінгу.</p> <p>Вирішення розрахункових задач</p>
8	<p>Тема 12. Фінансове оздоровлення суб'єктів підприємництва</p> <p>Обговорення дискусійних питань: кризовий стан, його ознаки, причини і методи діагностики, сутність процедури банкрутства підприємств, форми і способи проведення санації підприємства, реструктуризація і реорганізація в системі фінансового оздоровлення</p> <p>Вирішення розрахункових задач</p>
9	<p>Тема 13. Фінансові аспекти реорганізації суб'єктів підприємництва</p> <p>Обговорення дискусійних питань: сутність та значення реорганізації як специфічного напрямку фінансової діяльності підприємства, законодавче регулювання питань, пов'язаних з реорганізацією суб'єктів підприємництва, передумови проведення реорганізації, в якому випадку і як</p>

проводиться реорганізація через укрупнення підприємств, сутність аквізиції, коли проводиться розукрупнення підприємства, сутність передатного та роздільного балансу при реорганізації

Вирішення розрахункових задач

3.3. Завдання для самостійної роботи

Тематика наукових повідомлень

1. Взаємозв'язок цивільно-правових та фінансово-правових відносин в управлінні фінансами.
2. Класифікація підприємств за видами власності, розміром бізнесу та чисельності працюючих.
3. Правова база фінансової діяльності.
4. Джерела власних фінансових ресурсів підприємства.
5. Методи планування реалізації продукції та прибутку підприємства
6. Суть поняття самофінансування і визначення потоку самофінансування.
7. Призначення статутного фонду і його формування по підприємствах різної організаційної форми.
8. Методи визначення мінімального і оптимального обсягу виробництва і оптимальної ціни при фіксованому обсязі реалізації продукції(послуг).
9. Суть поняття самофінансування і потоку самофінансування.
10. Задачі, методи і інструменти запозичення капіталу на фінансовому ринку.
11. Кредитоспроможність підприємства та шляхи її покращання.
12. Обґрунтування доцільності зовнішнього фінансування та вибір джерел фінансування.
13. Основні підходи до оптимізації розміру і структури позикового капіталу.
14. Визначення вартості капіталу підприємства.
15. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства.
16. Лізинг та факторинг як спосіб кредитування.
17. Методика вибору варіанту кредитно-товарної політики.
18. Сутність амортизаційної та інвестиційної політики підприємства.
19. Нормування оборотних коштів по напрямках їх використання
20. Грошові кошти підприємства і управління їх рухом.
21. Запобігання інфляційному ризику втрат оборотних коштів.

22. Фінансові інвестиції підприємства.
23. Форми і методи бюджетування як напрямку фінансового планування.
24. Створення інформаційної основи фінансової діяльності в ході контрольно-аналітичної роботи на підприємстві.
25. Банкрутство як кризовий стан фінансів підприємства та порядок проведення процедури банкрутства.
26. Оздоровлення фінансів підприємства в ході санації.
27. Визначення ринкової вартості підприємства.
28. Валютні ризики у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
29. Взаємодія фінансів суб'єкта підприємництва з державними фінансами.
30. Дотації, субсидії і субвенції як форми фінансової підтримки підприємства з боку держави.

3.4. Забезпечення освітнього процесу

Проекційне мультимедійне обладнання: проектор, екран, ноутбук/комп'ютер.

Програмне забезпечення: PowerPoint, MSWord, Excel.

Система електронного навчання Moodle 3.9.

Доступ до мережі internet, точка доступу Wi-Fi.

Сервіси відеозв'язку: Google Meet, Zoom, Skype

4. Підсумковий контроль

Перелік питань до іспиту:

1. Сутність фінансів підприємства. Види діяльності підприємства.
2. Сутність та завдання фінансової діяльності суб'єкта підприємництва.
3. Поняття та класифікація капіталу підприємства.
4. Склад та функції власного капіталу.
5. Цілі, джерела, шляхи збільшення статутного капіталу підприємства.
6. Сутність та етапи емісійної політики.
7. Види, форми випуску, вартість акцій.
8. Сутність приватного та публічного розміщення акцій.
9. Цілі, шляхи зменшення статутного капіталу.
10. Санація балансу, шляхи подолання перевищення статутного над величиною власного капіталу підприємства.
11. Зміст та етапи дивідендної політики, основні фактори її формування.
12. Підходи та типи дивідендної політики.
13. Порядок нарахування, джерела та форми виплати дивідендів.
14. Особливості оподаткування дивідендів.
15. Види, джерела формування та призначення резервного та додаткового капіталу підприємства.
16. Сутність та облік резерву сумнівних боргів.
17. Роль прибутку та прихованих резервів у самофінансуванні підприємства.
18. Амортизація як внутрішнє джерело фінансових ресурсів.
19. Сутність та види забезпечень наступних витрат і платежів.
20. Структура позичкового капіталу підприємства. Сутність та етапи політики залучення підприємством зовнішніх фінансових ресурсів.
21. Сутність та види банківського кредитування. Структура банківського відсотка за кредит.
22. Сутність, види та вартість товарного (комерційного кредиту).
23. Види та процедура обігу векселів.
24. Внутрішня кредиторська заборгованість як форма позичкового капіталу підприємства.
25. Процедура, вартість та види факторингу.
26. Роль лізингу в кредитуванні підприємства. Структура лізингового платежу.
27. Особливості, переваги та недоліки емісії облігацій для підприємства.
28. Сутність та види варантів.
29. Кредитне забезпечення підприємства: застава, заклад.
30. Кредитне забезпечення підприємства: гарантія, поручительство.
31. Основні завдання, принципи та підходи до оцінки вартості бізнесу. Порядок розрахунку середньозваженої вартості капіталу підприємства.
32. Основні засади здійснення професійної оціночної діяльності в Україні
33. Основні засади функціонування фізичної особи-підприємця (єдиний, фіксований податок; загальна система оподаткування)

34. Основні засади функціонування приватного підприємства.
35. Особливості фінансової діяльності акціонерних товариств.
36. Особливості фінансової діяльності господарських товариств: ТОВ, ТДВ, командитних та повних товариств.
37. Специфіка діяльності державних та казенних підприємств, кооперативів, підприємств з іноземними інвестиціями.
38. Види об'єднань підприємств.
39. Сутність, завдання та види реорганізації, спрямованої на укрупнення підприємства.
40. Сутність, завдання та види реорганізації, спрямованої на розукрупнення підприємства.
41. Сутність, завдання перетворення як особливої форми реорганізації.
42. Види, цілі та об'єкти фінансового інвестування.
43. Принципи, суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності.
44. Основи регулювання, передумови та вимоги до діяльності підприємств у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
45. Форфейтинг як спосіб кредитування зовнішньоекономічних операцій.
46. Види, форми, об'єкти та суб'єкти іноземного інвестування.
47. Особливості діяльності міжнародних фінансових організацій, фінансово-промислових груп.
48. Сутність, завдання, види, функції фінансового контролінгу.
49. Особливості формування пасиву балансу комерційного банку, пасивні операції банку.
50. Особливості формування активу балансу комерційного банку, активні операції банку.
51. Структура банківського відсотка за кредит
52. Формування доходів та витрат банку, формування та розподіл прибутку банку.
53. Роль страхових компаній в економіці країни; особливості організаційно-правових форм страхових компаній в Україні.
54. Особливості формування статутного капіталу, резервів та ресурсів страховика.
55. Структура доходів та витрат страхової компанії.
56. Структура страхового тарифу та собівартість страхової послуги.
57. Особливості оподаткування страховика в Україні.
58. Види та основні напрямки діяльності небанківських фінансових установ.
59. Особливості функціонування кредитної спілки та кредитного бюро.
60. Види та особливості фінансової діяльності недержавних пенсійних фондів.

Типовий іспитовий білет

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

(повне найменування вищого навчального закладу)

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Спеціальність

(назва)

Семестр

Навчальна дисципліна **Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

1. Санація балансу, шляхи подолання перевищення статутного над величиною власного капіталу підприємства.
2. Сутність, завдання, види, функції фінансового контролінгу
3. Задача

За звітний період страховою компанією було підписано угоди на страхові суми відповідно 30000 і 50000, страхова премія за 1 угодою 5%, за другою 7%. Витрати на страхування склали 2500 грн. Валовий дохід від страхування життя фізичних осіб 40000 грн. страховий внесок від перестраховування ризиків 5000, причому витрати, пов'язані з цією угодою 150 грн. було отримано відсотки за депозитами 1000 грн., сплачено відсотків до банку за отриманий кредит 800 грн., було продано 1500 акцій промислового підприємства за ціною 0,5 грн. кожна, сукупна собівартість яких 500 грн.

Визначити податок на прибуток страхової компанії.

Затверджено на засіданні
кафедри менеджменту

Протокол № _____ від „____” _____ 202_ року

Завідувач кафедри
фінансів та кредиту

(підпис)

Черненко К.П.
(прізвище та ініціали)

Екзаменатор

(підпис)

Дранус В.В.
(прізвище та ініціали)

Проведення підсумкового контролю знань. Результатом вивчення дисципліни виступає екзамен. Умовою допуску до підсумкового контролю знань є позитивні оцінки з поточного контролю знань. Контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальну кількість балів, яку може отримати студент протягом семестру становить 60 балів. На екзамені максимальна кількість балів - 40 балів.

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань та 1 практичного завдання, за правильну відповідь на теоретичні питання студент отримує по 10 балів, та за розв'язану ситуаційну задачу з наведенням пояснень і аргументації відповіді – 20 балів.

5. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарських заняттях (відповіді та дискусії під час обговорення, вирішення розрахункових та ситуаційних задач).	30
2	Наукове повідомлення за заданою тематикою (1 * 5 балів)	5
3	Індивідуальні розрахункові завдання (5 * 5 балів)	25
4	Екзамен	40
	Всього	100

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень студентів є знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях та самостійну роботу.

Критерії поточної оцінки знань студентів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінки
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві

	неточності та незначні помилки.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

На семінарському занятті формою контролю є усне опитування та розв'язок задач, оцінка буде здійснюватися відповідно до встановленої шкали. У випадку пасивності студента на семінарі, невиконання передбачених завдань, відмови від надання відповіді на запитання бали не отримуються. При виконанні індивідуальних розрахункових завдань основними критеріями є: самостійність, послідовність, повнота та змістовність відповідей, правильність результату та творчий підхід у розв'язку задач і т.д.

Орієнтовний обсяг наукового повідомлення 10-15 аркушів формату А4 друкованого тексту (до 10 хвилин виступу). Кількість опрацьованої літератури - не менше ніж 10-15 джерел (крім підручників).

Критеріями оцінки наукового повідомлення є: новизна тексту, обґрунтованість вибору джерел літератури, відповідність змісту обраній темі, цілям і завданням, поставленим у вступі, ступінь розкриття теми (оцінюється від 0 до 10 балів).

6. Рекомендовані джерела інформації

6.1. Основні:

7.1.Основні:

1. Фінанси підприємств: підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.И Вівчар, О.М.Чубка. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. — 340 с.
2. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств : підручник/ О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. — К.: Центр учбової літератури, 2019. — 504 с.
3. Бедринець М. Д. Фінанси підприємств [текст] навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. — К. : Центр учбової літератури, 2018. — 292 с.
4. Фінанси підприємств : [навч. посіб.] / Аранчій В.І., Чумак В.Д., Бражник Л.В. — 2-е видання, розшир. та доповн. — Полтава: РВ ПДАА, 2018. — 350 с.
5. Клишевич Н.Б. Финансы организаций: менеджмент и анализ : учебное пособие / Н.Б. Клишевич. — М. : КНОРУС, 2016. — 304 с.
6. Ковалев В.В. Финансы организаций (предприятий).Учебник./ Ковалев В.В. -М.:Прспект, 2016 - 352 с.,
7. Ричард Брейли , Стюарт Майерс. Принципы корпоративных финансов/ Ричард Брейли , Стюарт Майерс. - Олимп-Бизнес, 2015. — 1008 с.
8. Терещенко О.О. Фінансовий контролінг : навч.посіб. / О.О. Терещенко, Н.Д. Бабяк. — К.: КНЕУ, 2013. — 407 с.
9. Конєва Т.А. Методичні рекомендації, питання та задачі до проведення практичних занять з курсу «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва». — Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2010. — Вип. 149. — 72 с. (Методична серія)
- 10.Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та інші; Кер. кол. авт. і наук. ред.. проф.. А.М.Поддєрьогін. — 6-те видання, перероб та допов. — К.: КНЕУ, 2007. — 552 с.

7.2.Додаткові:

1. Цивільний кодекс України, 16.01.2003 № 435-IV
2. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р.
3. Податковий кодекс України, від 02.12.2010 № 2755-VI

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» / [Верховна Рада України](#) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

5. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності/ Наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433

6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [від 16.07.99 р. № 996-XIV](#)

7. Закон України «Про акціонерні товариства»

8. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»

9. Рішення НКЦПФР «Про затвердження Порядку збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства»

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://https://mof.gov.ua/uk>

3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. URL: <https://www.nfp.gov.ua>

4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua

5. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. URL: <http://www.uaib.com.ua>.

6. Система розкриття інформації на фондовому ринку України URL: www.smida.gov.ua.

7. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року). Міжнародний документ від 01.01.2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007